

МОТИВИ

към проекта на Закон за изменение и допълнение на Закона за пътищата

Проектът на Закон за изменение и допълнение на Закона за пътищата (ЗИД на ЗП) е изготвен в изпълнение на мярка № 76 „Проект за изменение и допълнение на Закона за пътищата“ от Плана за действие за 2023 и мярка 71 „Проект за изменение и допълнение на Закона за движението по пътищата“ от Плана за действие за 2024 г. с мерките, произтичащи от членството на Република България в Европейския съюз (План за действие).

Със законопроекта се предлагат промени, свързани с изпълнение ангажиментите на Република България за въвеждане изискванията на Директива (ЕС) 2022/362 на Европейския парламент и на Съвета от 24 февруари 2022 година за изменение на директиви 1999/62/ЕО, 1999/37/ЕО и (ЕС) 2019/520 относно таксуването на превозни средства за използване на определени инфраструктури (Директива (ЕС) 2022/362) в българското законодателство (Директива (ЕС) 2019/520).

С Директива (ЕС) 2022/362 се изменят Директива (ЕС) 1999/62 на Европейския парламент и на Съвета от 17 юни 1999 година относно заплащането на такси от тежкотоварни автомобили за използване на определени инфраструктури, Директива (ЕС) 1999/37 на Съвета от 29 април 1999 година относно документите за регистрация на превозни средства и Директива (ЕС) 2019/520 на Европейския парламент и на Съвета от 19 март 2019 година за оперативната съвместимост на електронни системи за пътно таксуване и за улесняване на трансграничния обмен на информация за неплащане на пътни такси.

С Директива (ЕС) 2022/362 се цели въвеждане на задължително диференциране на таксите за ползване на пътищата според екологичните характеристики на превозните средства. Предвижда се пътните такси да се определят не само според категорията и броя оси на автомобила, но и в зависимост както от класа на емисии EURO, така и от класа емисии на CO₂ на превозното средство, като целта е чрез финансови стимули като облекчени ставки или премии да се насърчи преминаването към по-модерни, по-екологични и нисковъглеродни превозни средства. От друга страна, по-замърсяващите автомобили ще плащат по-високи такси.

В изпълнение на целите, поставени от Директива (ЕС) 2022/362, се налага необходимостта от изменение и допълнение на Закон за пътищата, с което да се постигне хармонизиране на националното с европейското законодателство.

С предложения проект се предвижда таксите по чл. 10, ал. 1, т. 2 от Закона за пътищата да бъдат определяни не само въз основа на сбора на изчислените за съответните тол сегменти такси, техническите характеристики на пътя или пътния участък, от изминатото разстояние, от категорията на пътното превозно средство, броя на осите и от екологичните му характеристики, класа на емисии EURO, но и от класа емисии на CO₂ на превозното средство.

В тази връзка и с цел хармонизиране на изискванията по отношение на екологични категории на моторните превозни средства и техните характеристики, е

направено изменение на Приложение № 2 от Закона за пътищата, като същото е съобразено с изискванията на Директива (ЕС) 2022/362.

В допълнение, с проекта на ЗИД на ЗП се предвижда въвеждане на едnodневна винетна такса, чрез допълнение на чл. 10а, ал.1, с оглед въвеждане на изискванията на член 7а от Директива (ЕС) 2022/362. В член 1 от Директивата за изменение на член 7а от Директива 1999/62/ЕО е указано, че ако се прилагат такси за ползване по отношение на леките автомобили, ползването на инфраструктурата се предлага най-малко за следните периоди: ден, седмица или 10 дни, или и двете, месец или два месеца, или и двете, и година. Предоставена е възможност държавата членка по свое усмотрение да ограничи дневната такса за ползване само до целите на транзитно преминаване, но с оглед големия интерес на обществото и многобройните запитвания получавани в Агенция „Пътна инфраструктура“ от физически лица и Омбудсмана на Република България, е възприето решението едnodневната винетна такса да бъде въведена за всички ползватели, попадащи в приложното поле на чл. 10а, ал. 7 и 7а от Закона за пътищата.

Предложеното изменение по отношение на въвеждането на едnodневната винетна такса ще влезе в сила в 6-месечен срок от обнародването на ЗИД на ЗП в „Държавен вестник“, с оглед необходимостта от извършване на доработване на функционалностите на електронната система по чл.10, ал. 11 от Закона за пътищата.

С проекта на ЗИД на ЗП са допълнени данните, които имат отношение при определяне на размера на таксите в тарифата по чл. 10, ал. 6 от Закона за пътищата по отношение на пътните превозни средства по чл.10б, ал. 3 от Закона за пътищата в съответствие с изискванията Директива (ЕС) 2022/362.

С проекта на ЗИД на ЗП се въвеждат понятия, като в допълнителните разпоредби се създават нови т.20а, т. 57-63, както следва:

20а. „Основна трансевропейска транспортна мрежа“ е транспортна инфраструктура, установена в съответствие с глава III от Регламент (ЕС) № 1315/2013;

57. „Такса за ползване“ е такса, чието заплащане дава право на превозното средство да използва за определен период платената пътна мрежа.

58. „Тол такса“ е такса, която се заплаща, въз основа на изминатото разстояние по конкретна инфраструктура и типа превозно средство, заплащането на която дава право на превозното средство да използва инфраструктурата, и която се състои от една или повече от следните такси:

1. такса за инфраструктура;
2. такса за задръствания;
3. такса за външни разходи.

С даденото определение по т.58 се допълва съществуващото в чл.10, ал.1 т.2 от Закона за пътищата определение на „Тол такса“, като допълнително са посочени съставните части на самата такса и е указано, че тя се състои от една или повече от посочените в т.1-3 такси.

59. „Такса за инфраструктура“ е такса, налагана с цел да се възстановят разходите, направени в държава членка за изграждане, поддържане, експлоатация и развитие на инфраструктурата.

За пръв път с т. 59 в Закона за пътищата се въвежда понятието „Такса за инфраструктура“, което до този момент е съществувало в § 1, т.10 от Допълнителните

разпоредби на Наредбата за условията, реда и правилата за изграждане и функциониране на смесена система за таксуване на различните категории пътни превозни средства на база време и на база изминато разстояние, но не и в Закона за пътищата. Включването на определението в Закона за пътищата е свързано с въвеждането на определението в т.58 „Тол такса“, доколкото „Такса за инфраструктура“ е компонент при формирането на Тол таксата.

60. „Такса за задръствания“ е такса, налагана с цел възстановяване на разходите, породени от задръстванията, и за намаляване на задръстванията.

С проекта на ЗИД на ЗП се прецизира разпоредбата т.20 от §1 в допълнителните разпоредби, като същата се изменя така: „Трансевропейска пътна мрежа“ е пътна транспортна инфраструктура, посочена в глава II, раздел 3 от Регламент (ЕС) № 1315/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 11 декември 2013 г., относно насоките на Съюза за развитието на трансевропейската транспортна мрежа и за отмяна на Решение № 661/2010/ЕС (Регламент (ЕС) № 1315/2013), както е илюстрирано чрез картите в приложение I към същия регламент;“

С проекта на ЗИД на ЗП се прецизира разпоредбата на чл. 3, ал. 7 от Закона за пътищата, относно дефиницията на термина „Автомагистрали“ и неговите характеристики, като същото съответства напълно на определението заложено в Директива (ЕС) 2022/362.

Проектът на ЗИД на ЗП въвежда разпоредбите на Директива (ЕС) 2022/362, чрез прецизиране на разпоредбата на чл. 167а, ал. 6 от Закона за движение по пътищата, предвиждаща възможността за достъп на определени от управителния съвет на Агенция "Пътна инфраструктура" длъжностни лица до водените от Министерството на вътрешните работи регистри с цел установяване определени обстоятелства по отношение на заснети от системата по чл.167а, ал.1 пътни превозни средства.

Прецизиране е направено и по отношение на чл. 189и, ал. 2, т. 2 от Закона за движение по пътищата, който касае извършени нарушения по чл. 179, ал. 3, За или 3б от Закона за пътищата, с пътно превозно средство, регистрирано в друга държава – членка на Европейския съюз, като разпоредбата на чл. 189и, ал. 2, т. 2 Закона за движение по пътищата е хармонизирана с изискванията на Директива (ЕС) 2022/362.

Във връзка с въведените изменения на чл.10, ал.1, т.2 и чл. 10а, ал.1 от Закона за пътищата се предвижда изменение и в тарифата по чл. 10, ал. 6 и наредбата по чл. 10, ал. 7 в 6-месечен срок от влизането на закона в сила.

Съгласно разпоредбата на чл. 26, ал. 3 и ал. 4, изр. първо от ЗНА проектът на Закон за изменение и допълнение на Закона за пътищата ще бъде публикуван за обществено обсъждане за срок от 30 дни на интернет страниците на Министерството на регионалното развитие и благоустройството и Агенция „Пътна инфраструктура“, както и на Портала за обществени консултации на Министерския съвет.

Предложеният проект на акт не води до въздействие върху държавния бюджет, поради което е приложена финансова обосновка по Приложение № 2.2. към чл. 35, ал. 1, т. 4, буква „б“ от Устройствения правилник на Министерския съвет и на неговата администрация.

